

VFU-samverkansavtal avseende förskollärarytbildning mellan Göteborgs universitet och kommun inom Göteborgsregionen

1 Inledning

Detta VFU-samverkansavtal avser utbildningar som leder till förskollärarexamen¹ och är baserat på erfarenheter från Försöksverksamhet med övningsskolor och övningsförskolor (SFS 2014:2) samt tilläggsavtal avseende verksamhetsförlagd utbildning inom förskollärarytbildningen vid Göteborgs universitet (GU 2019/1775).

I utbildningar som leder till lärarexamen ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU). VFU är nationellt reglerad genom *Förordning om utbildning till lärare och förskollärare*. Enligt förordningen framgår att VFU ska ge praktiska färdigheter i yrkesutövningen och möjlighet att tillämpa teoretiska kunskaper. VFU genomförs i skol- och förskoleverksamhet under handledning.

Utifrån erfarenheter av den beprövade samverkansmodellen och tidigare avtal inom förskollärarytbildningen har följande framgångsrika strukturer identifierats:

- samverkan mellan VFU-samordnare, VFU-handledare och VFU-kurslärare stärks och bibehåller integreringen av teori och praktik i utbildningen,
- VFU-handledares förutsättningar att delta vid samverkansytor stärks och skapar möjligheter för skolutveckling
- handledning och bedömning av studenter sker i nära samverkan mellan VFU-handledare och VFU-kurslärare

Ett gemensamt ansvarstagande är en viktig förutsättning för VFU med hög kvalitet. Göteborgs universitet, Göteborgsregionen och medlemskommunerna i Göteborgsregionen har ingått en avsiktsförklaring om regional samverkan inom lärarprofession och skolverksamhet, där lärarutbildning i nära samverkan är ett prioriterat område.²

VFU-samverkansavtalet syftar till att stärka lärarutbildningarnas kvalitet och bidra till skolutveckling och strategisk kompetensförsörjning. Lärarutbildningarnas kvalitet stärks genom utvecklade samverkansstrukturer, ökad kompetensnivå hos nyckelfunktioner och närmande till praktisk forskning. Avtalet syftar därmed också till att stärka förutsättningar för byggande av gemensamma kunskapsorienterade miljöer med kvalitetsutveckling i fokus mellan och inom parterna.

VFU-samverkansavtalet bygger vidare på befintligt VFU-avtal men är formulerat på övergripande nivå, vilket ger avtalsparterna möjlighet att ta hänsyn till lokala förutsättningar i sitt arbete kring VFU. Samverkansavtalet omfattar VFU-verksamhet som bedrivs vid Göteborgs universitet och huvudman, inklusive övningsförskolor.

---

¹ Det finns också ett motsvarande VFU-samverkansavtal mellan Göteborgs universitet och Göteborgsregionens kommuner avseende övriga lärarexamensutgångar.

² *Avsiktsförklaring avseende samverkan mellan Utbildningsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet, Göteborgsregionen och Göteborgsregionens medlemskommuner* (GU 2023/3592).

Som stöd för föreliggande VFU-samverkansavtal finns en webbsida där aktuella riktlinjer och rutiner för planering och genomförande av VFU-kurser samt beskrivning av olika funktioner och rollers uppdrag.³

2 Parter

Detta avtal är tecknat mellan Göteborgs universitet och [skolhuvudman] och omfattar verksamhetsförlagd utbildning inom utbildning som leder till förskollärarexamen.

Utbildningsvetenskapliga fakultetsstyrelsen vid Göteborgs universitet och skolhuvudman inom Göteborgsregionen är avtalsparter.

3 Omfattning

Avtalet omfattar verksamhetsförlagd utbildning inom de utbildningar som leder till förskollärarexamen. Avtalet avser förskolan och förskoleklass.⁴ Studenter inom Förskolläraryrket erbjuds att fullgöra hela sin sista VFU-period antingen i skolformen förskola eller, efter ansökan och i mån av plats, i skolformen förskoleklass.

4 Verksamhetsförlagd utbildning inom Göteborgsregionen

Föreliggande kapitel beskriver parternas samverkan gällande all verksamhetsförlagd utbildning. I kapitel 5 beskrivs arbetet med övningsförskolor.

Göteborgs universitet och skolhuvudmän inom Göteborgsregionen har ett gemensamt ansvar för att studenter erbjuds verksamhetsförlagd utbildning med hög kvalitet, både avseende innehåll och genomförande där samverkan med VFU-områdenas VFU-samordnare är en framgångsfaktor för upprätthållande av god kvalitet på den verksamhetsförlagda utbildningen. Innehållet i VFU ska skapa förutsättningar för studenter att omsätta och konkretisera såväl ämnesspecifika som generella kunskaper fokuserade i utbildningen. Studenterna ska i sitt möte med en förskoleverksamhet och lärarprofession ges möjlighet att med progression utvecklas mot de mål som utbildningen syftar till. Hög kvalitet i verksamhetsförlagd utbildning är beroende av såväl individuella VFU-handledares och VFU-kurslärares kompetenser som strukturella förutsättningar i utbildningens utformning samt placering och mottagande av studenter.

Parterna samverkar inom ramen för en samverkansorganisation som involverar flera olika nivåer och funktioner hos parterna. En beskrivning av samverkansorganisationen återfinns på universitetets webbplats.

---

³ Webbsidan ska ses som en bilaga till VFU-samverkansavtalet och återfinns på följande länk: <https://www.qu.se/cess/vfu-samverkansavtal>

⁴ Förskolläraryrket ger behörighet i förskola och grundskolans förskoleklass.

Göteborgs universitet och skolhuvudmän strävar efter att göra långsiktiga överenskommelser vad gäller antal studenter som tas emot i skolhuvudmannens verksamheter samt vilka förskoleenheter som har förutsättningar, utifrån gällande avtal att ta emot studenter,

Student ska i normalfallet vara placerad hos samma skolhuvudman under hela studietiden. Vid placering ska parterna i samråd beakta vilka möjligheter som finns att förlägga den verksamhetsförlagda utbildningen inom verksamheter med olika förutsättningar. Skolhuvudman ansvarar för att med stöd av VFU-samordnare placera student i ett arbetslag och tilldela student en huvudansvarig VFU-handledare med förskollärarlegitimation eller motsvarande och med relevant tjänstgöringsgrad. VFU innebär heltidsnärvaro i den verksamhet där studenten placerats.⁵ Göteborgs universitet strävar efter att VFU-kurslärare följer student under VFU.

Göteborgs universitet ansvarar för examination av student i enlighet med kursplan. Kursuppgifters utformning ska beakta förutsättningarna för genomförande inom ramen för den verksamhet som pågår på förskolan. Göteborgs universitet och skolhuvudman ska:

- gemensamt ansvara för avtal avseende verksamhetsförlagd utbildning
- tillse att strukturer för samverkan avseende VFU finns mellan parterna
- ansvara för att studenter har tillgång till en god fysisk och social arbetsmiljö under VFU

4.1 Fältstudier

Student som har blivit VFU-placerad ska ha möjlighet att få tillgång till sin VFU-plats för genomförande av fältstudier, utöver VFU-kurser. Syftet med fältstudier är att utveckla studenternas yrkeskompetens och läraridentitet. Fältstudier kan också stimulera till skolrelevanta utbildnings- och forskningsarbeten. Innehållet i fältstudier ska framgå av kursplan. För fältstudier betalas ingen ersättning ut.

5 Övningsförskolor

I *Förordning om utbildning till lärare och förskollärare* framgår att lärosätena i den verksamhetsförlagda utbildningen ska använda sig av övningsskolor och övningsförskolor. Ambitionen är att all VFU-verksamhet i så stor utsträckning som möjligt ska kännetecknas av de intentioner gällande koncentration och kontinuitet, kompetens och samverkan som ligger till grund för övningsförskolor.⁶ Samspelet av dessa faktorer ligger till grund för kunskapsbildande utbildningsmiljöer.

5.1 Göteborgs universitets modell för övningsförskolor

Göteborgs universitets modell för övningsförskolor förutsätter att förskolans ledning, organisation och undervisning såväl som kvalitets- och utvecklingsarbete håller god kvalitet. Därutöver finns fyra bärande delar i modellen för övningsförskolor: 1) koncentration och kontinuitet, 2) kompetens, 3)

---

⁵ I relation till studietakt på utbildningen.

⁶ Riktlinjer och riktvärden gällande koncentration, kontinuitet, kompetens samt samverkan och samordning återfinns på universitetets webbplats.

samverkan och samordning, och 4) inblick i praktisk forskning. Parternas intention är att samtliga förskolor som tar emot studenter kan nå kriterier för övningsförskolor. Aktuella beskrivningar och riktlinjer avseende modellens delar återfinns på universitetets webbplats.

5.1.1 Koncentration och kontinuitet

Koncentration av studenter, VFU-handledare och VFU-kurslärare bidrar till kunskapsbildande utbildningsmiljöer och förutsättningar för samverkan. Kontinuitet i mottagande av studenter bidrar till att den goda utbildningsmiljön bibehålls och att mottagande blir hela förskolans angelägenhet.

Göteborgs universitet prioriterar placeringar hos skolhuvudmän med övningsförskolor. I ett övningsförskoleområde eftersträvas en kontinuerlig koncentration av studenter. Studenter handleds av särskilt utsedda VFU-handledare. VFU-handledare ska som en del i sitt uppdrag ingå i ett kollegialt sammanhang med andra VFU-handledare.

Göteborgs universitet ska sträva efter att VFU-kurslärare med förskollärarlegitimation eller motsvarande följer studenten under dennes VFU och på så sätt bidrar till studentens utveckling. VFU-kurslärare ska som del i sitt uppdrag ingå i ett kollegialt sammanhang tillsammans med andra VFU-kurslärare. VFU-kurslärare ska sträva efter att arbeta tillsammans med ett begränsat antal skolhuvudmän. En viktig förutsättning för hög koncentration med kvalitet är att det hos skolhuvudmannen finns etablerade rutiner för mottagande.

5.1.2 Kompetens

Kompetens hos såväl VFU-handledare som VFU-kurslärare är av största vikt för att tillsammans kunna bidra till hög kvalitet i utbildningarna. VFU-kurslärare och VFU-handledare ska kontinuerligt utveckla sin kompetens.

För att ge studenterna bästa möjliga utbildning ska skolhuvudmannen sträva efter att utse yrkesskickliga förskollärare till VFU-handledare. VFU-handledare ska visa på särskilt god förmåga att leda, stimulera och utmana student till professionell utveckling samt medvetenhet kring vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skolhuvudman upprättar en plan för hur handledare ska kunna genomgå minst 7,5 högskolepoäng inom området handledarskap eller motsvarande. Göteborgs universitet tillhandahåller sådan utbildning. Skolhuvudman ska sträva efter att det finns förutsättningar för VFU-handledare att

- delta vid nätverksmöte vid varje kurstillfälle,
- under pågående VFU ge regelbunden och strukturerad handledning vid planerade handledningstillfällen utanför barngrupp,
- delta vid trepartssamtal,
- fortlöpande dokumentera students prestationer under pågående VFU period,
- lämna underlag till ansvarig VFU-kurslärare för bedömning av student genom fastställt bedömningsformulär,
- delta vid den avslutande muntliga examinationen som även inbegriper, bedömningssamtal avseende varje enskild student samt gemensam kursutvärdering.

Göteborgs universitet ska utse VFU-kurslärare med kompetens för uppdraget och erbjuda dessa kontinuerlig kompetensutveckling, exempelvis genom kollegieverksamhet. Göteborgs universitet ska sträva efter att skapa förutsättningar för VFU-kurslärare att återkommande diskutera VFU-relaterade frågor. Göteborgs universitet ska sträva efter att möjliggöra erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan VFU-kurslärare och VFU-handledare.

5.1.3 Samverkan och samordning

En nära samverkan mellan lärosäte och skolhuvudmän är en viktig del av och förutsättning för kunskapsbildande utbildningsmiljöer. Samverkan sker på olika organisatoriska nivåer och mellan olika funktioner, där relationen mellan VFU-kurslärare och VFU-handledare är av särskild betydelse för kvaliteten i studentens utbildning. Lärarutbildningarna vid Göteborgs universitet ska organisera återkommande och utbildningsnära erfarenhets- och kunskapsutbyte på kurs-, program- och skolnivå. Skolhuvudman ska ge förutsättningar för VFU-handledare att delta.

VFU-kursledare inom förskolläraryrket besöker en gång per år enligt överenskommelse relevanta funktioner hos skolhuvudman utifrån en eller båda parter behov av att diskutera aktuella VFU-frågor. Göteborgs universitet ska sträva efter att organisera och kommunicera samverkansaktiviteter såsom VFU-kursmöte i samband med kursstart, nätverksträffar, konferenser och kompetensutveckling.

5.1.4 Praktiknära forskning

Göteborgs universitet har ett övergripande ansvar för innehåll, progression, forskningsanknytning och kvalitetssäkring av studenternas utbildning i sin helhet. Göteborgs universitet ska i samverkan med skolhuvudman arbeta för att studenterna ges inblick i praktiknära forskning inom såväl högskoleförlagda som i verksamhetsförlagda delar av studenternas utbildning.

Syftet med att studenter får inblick i praktiknära forskning är att studenter under sin VFU ges möjlighet att ta del av hur professionen kan utvecklas genom olika former av utvecklings- och forskningsprojekt som sker i samverkan mellan akademi och profession. Detta kan till exempel innebära att resultat från praktiknära forskning ges konkret innehållslig betydelse i studentens VFU. Det kan också innebära att studenter under sin VFU möter lärare och forskare med erfarenhet av praktiknära forskning.

6 Parternas samverkan

Enligt den avsiktsförklaring som Göteborgs universitet, Göteborgsregionen och medlemskommunerna i Göteborgsregionen har ingått gällande regional samverkan inom lärarprofession och skolverksamhet ska det inom överenskomna prioriterade områden, finnas samverkansstrukturer med ömsesidig representation. Inom området verksamhetsförlagd utbildning finns en samverkansorganisation med forum för operativa och strategiska dialoger mellan olika involverade funktioner.⁷

---

⁷ Information om parternas samverkansytor och former för uppföljningsdialoger återfinns på universitets webbplats.

6.1 Uppföljningsdialoger med skolhuvudmän

Göteborgs universitet ansvarar för att organisera och genomföra återkommande uppföljningsdialoger med var och en av skolhuvudmännen i Göteborgsregionen. Fokus vid dialogerna är uppföljning av VFU-samverkansavtalet och arbetet med övningsförskolor. Parterna kan i dialogerna också kommunicera behov av utvecklingsarbete.

6.2 Uppföljningsdialoger med programinstitution

Göteborgs universitet ansvarar för att organisera och genomföra uppföljningsdialoger. Vid dialogerna ska representanter från skolhuvudmännen bjudas in. Fokus vid dialogerna är uppföljning av VFU-samverkansavtalet och arbetet med övningsförskolor i relation till övergripande mål för och kvalitet i program som leder till förskollärarexamen. I dialogerna kan exempelvis behov av utvecklingsarbete identifieras.

7 Ersättning

Ersättning till skolhuvudman för VFU-placerad student betalas ut om student är registrerad på kurs.⁸ Ersättning utbetalas oavsett om studenten godkänns eller underkänns vid examination. Detta gäller även om studenten valt att inte slutföra VFU-kursen. I de fall studenten omregistreras på VFU-kurs på grund av frånvaro eller underkännande, ersätts skolhuvudmannen på samma sätt som för tidigare ordinarie VFU-kurs. Underlag för fakturering sammanställs av Göteborgs universitet och tillställs skolhuvudmannen i slutet av varje termin. Utbetalning görs 30 dagar efter fakturering från skolhuvudmannen. Om skolhuvudmannen inte inkommer med faktura inom sex månader efter utskickat faktureringsunderlag, betalas ingen ersättning ut.

8 Databas

Göteborgs universitet ansvarar för databas avseende verksamhetsförlagd utbildning – *Studieplans- och VFU-webb*. Göteborgs universitet är personuppgiftsansvarig för databasen och all behandling av personuppgifter ska genomföras i enlighet med dataskyddsförordningens grundläggande principer. Aktuell information om hur Göteborgs universitet behandlar personuppgifter i databasen framgår på universitetets webbplats.

9 Avtalsperiod

Avtalet gäller från och med att avtalet undertecknats av båda parter och tills vidare.⁹ Uppsägning av avtalet ska göras skriftligt till respektive part med en uppsägningstid om sex månader. Om avtalet

---

⁸ Summan 2024 är 686 kronor per registrerad högskolepoäng. En veckas heltidsstudier motsvarar 1,5 högskolepoäng.

Registrering på kurs sker normalt veckan innan kursstart. En student betraktas som registrerad på kurs om registrering finns en vecka efter kursstart. Ersättningsnivåerna räknas upp årligen enligt den statliga pris- och löneomräkningen.

⁹ Avtalet ersätter tidigare *Avtal avseende verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildning* (GU 2022/3897)

sägs upp av en part och inget annat överenskommit har den parten likväl ett ansvar för att lärarstudenter som påbörjat sin utbildning kan fullgöra denna i enlighet med villkoren i avtalet.

10 Ändringar och tillägg

Befinns något i detta avtal eller del därav ogiltigt eller icke tillämpligt, ska detta inte innebära att avtalet i sin helhet är ogiltigt, utan skälig jämkning i avtalet ska, om möjligt, ske.

11 Tvistelösning

Tvist med anledning av detta avtal ska i första hand lösas genom förhandling mellan parterna med syfte att uppnå en uppgörelse i samförstånd. Om parterna fortfarande inte kan enas ska tvist avgöras i allmän domstol med Göteborgs tingsrätt som första instans.

För Göteborgs universitet

För _____ [namn på skolhuvudman]

_____
Namnteckning

_____
Namnteckning

_____
Namnförtydligande

_____
Namnförtydligande

_____
Titel

_____
Titel

_____
Datum

_____
Datum